

Wat gelooft u eigenlijk als u 'credo' zegt?

Erik De Smet

Deze maand zoomt Braambos, de katholieke televisie-uitzendingen op de openbare omroep, in op het eigene van het credo of de geloofsbelijdenis, de korte en krachtige samenvatting van het christelijke geloof die velen kennen uit de eucharistie. Waarom is deze tekst zo belangrijk? En ook, waarom bestaan er verschillende versies?

Geloven in één tekst

BEPAALD niet eenvoudig is het, om kort en krachtig iets te vertellen over de geloofsbelijdenis... Zoveel inhoud bevat het credo.

Wat wil bijvoorbeeld 'schepper van hemel en aarde' zeggen? En kun je dan zo makkelijk belijden dat Jezus 'geboren werd uit de maagd Maria'? Er blijken bovendien verschillende geloofsbelijdenissen te bestaan, ook al stammen alle teksten af van de doopliturgie van de eerste christenen. Tijdens de paasnacht wordt het credo vaak in vraagvorm herhaald. Geloven wij in God, schepper en Vader? In zijn zoon Jezus Christus? En in de Geest en Gods heilswerk?

Precies daarom is deze tijd van het jaar, de aanloop naar Pasen, uitermate geschikt voor de Braambosserie *Ik geloof*. De pro-

gramma's vormen trouwens een drieluik, dat als het ware de doopformule herhaalt die in alle geloofsbelijdenissen is terug te vinden: Vader, Zoon, Geest.

Twee bijzondere credo's (naar het Latijn *credo*, ik geloof) verwierven een voorname plaats in de katholieke liturgie en verkondiging. Het eerste is het zogeheten *symbolum* (de bundeling) van de apostelen. Wellicht ontstond dit credo omstreeks het jaar 200. Oudere lezers kennen de tekst ongetwijfeld uit het hoofd als de 'twaalf artikelen des geloofs'. Het is deze geloofsbelijdenis die vaak wordt opgezegd tijdens de eucharistieviering.

Een andere, meer omvangrijke tekst is de (lange) geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel. Deze is van groot belang, omdat dit

credo het bindmiddel is tussen zo wat alle christenen ter wereld, want erkend door katholieken, orthodoxen en protestanten. Deze tekst is de vrucht van twee oecumenische concilies (in 325 en 381) en wilde een antwoord bieden op ketterse stromingen die de eenheid van de Kerk bedreigden. Kernbedoeling was een antwoord te bieden op de vraag wie Jezus Christus precies is. Voorwaar geen eenvoudige tekst. Leest u maar de paragraaf over Jezus mee: „God uit God, licht uit licht, ware God uit de ware God. Geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader.” Het grootste gedeelte van Nicea-Constantinopel preciseert het geloof in Christus, tegelijk mens en Zoon van God.

Het gezamenlijke uitspreken van het credo kreeg uiteindelijk

een plaats in elke zondagsviering. Joris Polfliet van de Interdiocesane Liturgische Commissie legt uit: „Dat gebeurde eerst in de oosterse liturgie. In de westerse Kerk besliste het Concilie van Toledo pas in 589 dat het credo vlak vóór de communie diende uitgesproken. Het werd beschouwd als een noodzakelijke uiting van de oprechtheid van ieders geloof. Bovendien was het een teken van eenheid. In onze huidige liturgie wordt het credo echter uitgesproken op het einde van de woorddienst. Nu klinkt het dus als een antwoord van de gemeenschap op het verkondigde Woord in de lezingen en de homilie.”

Het blijkt interessant om de doopliturgie voor volwassenen voor ogen te houden. „Een van de sterke momenten op de weg naar

het doopsel is het overhandigen van de geloofsbelijdenis. In het bijzijn van de kandidaat-dopelingen zegt de christengemeenschap de tekst op en nodigt de voorganger hen uit om de woorden gaandeweg tot zich te laten doordringen. Het credo functioneert hier dus dubbel: het vertolkt de inhoud van het geloof én het is gebed. Tijdens de paasnacht beamen de dopelingen dan zelf de geloofsbelijdenis. Dat gebeurt vlak vóór de onderdompeling in de naam van Vader, Zoon en Geest. Deze driedelige structuur is ook te vinden in het credo.”

Nedergedaald

Wat moeten wij vandaag met zo'n teksten? Waarom worden ze in de zondagsmis nog steeds herhaald? Kunnen alternatieve belijdenissen ook? Joris Polfliet: „In niet weinig parochies gebeuren er vreemde zaken met de geloofsbelijdenis. De trinitaire structuur – de uitdrukking van het geloof in Vader, Zoon en Geest – moet echter behouden blijven. De tekst van het credo is theologische taal, maar ook beeldtaal. Huub Oosterhuis zegt daarover dat de taal 'gelouterd is door het vuur'. Het is een verfijnd taalspel, dat de identiteit van Jezus Christus precies onder woorden wil brengen.”

Maar is deze tekst nog wel te verstaan? Alleszins, meent Polfliet. „Wel vraagt het credo uitleg en catechese. De uitdrukking 'nedergedaald ter helle' kun je verduidelijken met Bijbelse passages, zoals de eerste Petrusbrief, of met de icon van de verrijzenis. Christus trekt iedereen uit de dood op.” En hij besluit: „In kinderen gezinsvieringen is de vraag-antwoordvorm wellicht aangewezen, voor gewone zondagsvieringen het *symbolum*. Maar het mag geen aframmelen worden. De zinvolheid van de tekst moet ook doorklinken in de manier waarop hij wordt gebracht.”

Ik geloof, de serie Braambosuitzendingen over de geloofsbelijdenis zijn nog te bekijken op zondag 16 maart (via VRT één om 9 uur, via Canvas omstreeks 23.10 uur) en op zondag 30 maart (zelfde zenders, zelfde tijdstippen). Van de serie is ook een dvd verkrijgbaar tegen 15 euro zonder verzendingskosten. Bestellen? Braambos, Abdij Vierbeek 3, 3010 Kessel-Lo, telefoon 016/77.29.92, website www.braambos.be.

LEEF VOORT IN DE PLANNEN VAN HET ZUIDEN VIA EEN GIFT IN UW LAATSTE WIL

Uw steun vandaag is erg welkom. Maar onze strijd tegen armoede en onrecht vraagt een volgehouden inspanning. Met een gift in uw laatste wil zorgt u dat we ook morgen de eigen plannen van mensen in het Zuiden steunen. Zo maken we af, wat op één mensenleven een te grote inspanning vraagt. Vraag vandaag nog vrijblijvend onze infomap.

Ja, ik wens - vrijblijvend en vertrouwelijk - een infomap over de mogelijkheid om via een testament een toekomst te geven aan de eigen plannen van het Zuiden.

naam:

straat en nr.:

postcode: gemeente:

telefoon: ____ / ____ - ____

Stuur naar Luc Claessens, directeur Broederlijk Delen, Huidewettersstraat 165, 1000 Brussel (of bel naar 02.502.57.00)

Word zijn beschermengel

Broederlijk Delen
omdat het zuiden plannen heeft

Advertentie